

Udfordringer for forældre

"Se, børn er en gave fra Herren, moderlivets frugt er en gave."

(Sl 127,3 Luther, 2017-version).

Hovedtanke

Børn er en kostbar gave fra Gud, som er forbundet med stort ansvar. De er kilden til sprudlende glæde, men også til nogle bekymringer.

Introduktion

"Jeres børn er ikke jeres børn.

De er sønner og døtre af livets længsel mod sig selv.

De kommer ved jer, men ikke af jer.

Og selvom de er hos jer, tilhører de jer ikke!

Jeres kærlighed kan I give dem, men ikke jeres tanker, for de har deres egne tanker.

Deres legemer kan i yde husly, men ikke deres ånd, for deres ånd dvæler i huset af i morgen, som I ikke kan besøge, end ikke i jeres drømme.

I kan stræbe efter at blive ligesom dem; men søg ikke at danne dem i jeres eget billede.

I er buerne, hvorfra jeres børn udsendes som levende pile" for forgangne.

(Khalil Gibran, 1883-1931, *Digt til forældre*, 1978, forenklet udgave).

Det er ikke svært at blive forældre, men det er svært at være forældre! At være forældre er en fase i livet, som er anstrengende og forbundet med uro. Det er et permanent projekt og en forpligtelse, der aldrig ender. Alligevel er målet for forældrene at opdrage børnene til selvstændighed, frihed og ansvar for dem selv samt at give slip på dem før eller siden.

Næsten ingen anden af livets udfordringer indeholder så mange risici og chancer og har så langtrækkende virkninger. I denne uge ser vi på, hvordan Gud udfordrer og støtter os som forældre – også enlige forældre – og som ægtefæller, der gerne ville have været forældre.

Ønskebarnet udebliver

1 Sam 1,1-11

Hvordan møder Elkana Hannas sorg?

Baggrund

Elkanas familie er det ypperste eksempel for den old-israelitiske fromhed. Men selv denne "ideelle" familie er ikke fri for spændinger, konflikter og menneskelige problemer.

Til forskel for sin rivalinde har Hanna ingen børn, selvom hun i særlig grad nyder sin mands hengivenhed. For Hanna er årsagen klar: Herren har *lukket hendes moderliv*. "Moderliv" har på hebraisk også betydningen "barmhjertighed". Hanna ser således ud til at være "lukket" ude fra Guds barmhjertighed. Ydmygt (hun kalder sig *trælkvinde*) bringer hun sit anliggende, sin nød, frem for Gud og trygler om barmhjertighed. Med et løfte understreger hun sin bøn om, at Gud vil "huske hende" og give hende en søn.

Til fordybelse

I bibelsk tid var det et udtryk for Guds største velsignelse at få et barn. Gud skænker frugtbarhed – eller nægter den. Svarende dertil blev barnløshed tydet som at være forladt af Gud. Men Guds væsen, som vi ser den i Jesus, modsiger dette.

Til anvendelse

I dag ved vi mere om de naturlige årsager til barnløshed. Graviditet kan planlægges eller forebygges. "Vi er bedre end naturen. Vi fører noget sammen, som egentlig svært kan lade sig gøre," udtrykte en læge på en klinik for barnløse. "Men vi udøver ingen mirakler. Livet står ikke bare til rådighed."

Selv i dag kan barnløshed ikke altid forklares endsige afhjælpes. For de berørte er det tit vanskeligt at acceptere. I denne situation er der behov for mennesker, der behandler dem følsomt og anerkendende og giver trøst og varme.

Til eftertanke

Hvordan kan jeg møde ufrivilligt barnløse par med forståelse og medfølelse.

Undervejs alene, men med Gud

1 Mos 21,9-21

Howdan blander Gud sig i den ulmende konflikt mellem Sara og Hagar?

Baggrund

Allerede under sin graviditet med Ismael oplevede trælkvinden Hagar Saras jalousi og hårdhed (1 Mos 16). Men Gud tog sig af hende og det endnu ufødte barn. Tolv år senere føder Sara sin søn Isak. Nu er Ismael en torn i øjet på Sara. Hun opfordrer Abraham til at sende Hagar med Ismael ud i ørkenen. Her mister Hagar snart den sidste rest af sine menneskelige kræfter og ser ingen udvej for at overleve sammen med sin søn. Men Gud er opmærksom på dem - også i en håbløs situation som denne. Han trøster dem, giver dem et stort løfte og hjælper dem i deres nød. "Og Gud var med drengen" (v. 20).

Til fordybelse

Gud taler personligt med Hagar i ørkenen. Han kender hendes navn. Han er interesseret i hende og ved, hvor skoen trykker og kender hendes bekymringer. Han ser hendes gråd og lytter til hende. Han møder hende fuld af medfølelse som en elskende og omsorgsfuld far.

Til anvendelse

I Mellemeuropa er næsten hver femte mor alenemor. Dertil kommer de enlige fædre. Der er mange årsager til dette. Heldigvis er det ikke længere moralsk forargeligt at være eneforsørger, det er nu accepteret i samfundet.

Hagars skæbne viser: Når en kvinde – uanset af hvilken grund – bliver alene med sine børn, så er Gud hende nær på en særlig måde. I historien med Ismael skelner Gud dog tydeligt mellem ham og Abrahams udvalgte afkom. Men Guds faderlige omsorg gælder også Ismael.

Selv i dag viser Gud sin kærlige omsorg for børn, der vokser op uden far eller mor. Alle må påkalde ham, som Hagar gør: *Du er Gud, der ser* (1 Mos 16,13).

Forældreglæder

Hvilke forudsætninger for et godt liv nævner salmen?

Baggrund

Det er de israelitiske småbønders erfaringer, der danner baggrunden for denne salme, nemlig huset, der bygges i fællesskab, det tunge arbejde fra tidlig morgen til sen aften og den hårde kamp for at skaffe til dagen og vejen. Salmen leder den bedendes blik fra hverdagens byrder hen til den himmelske far, der altid ved, hvad hans børn behøver.

Til fordybelse

Salmen vil bevare mennesker fra skæbnetro og fanatisme og samtidig vække håbet om, at Gud står på de svages side og kæmper for dem. Når man lader sig lede af Gud og søger kraft hos ham, vil man opleve hans hjælp. Som tegn på Guds velsignelse anfører digteren to gaver, som på gammeltestamentlig tid i Mellemøsten gjaldt som gudernes gunst og som blev højt værdsat i alle bondesamfund: en god nats søvn (en gratis luksus) og mange børn som værdifuld arbejdskraft og forsørgelse i alderdommen samt som magtfaktor i samfundet, når det drejede sig om retstvister (ifølge Erich Zenger, *Psalmen*, Freiburg 2011, 355f.).

Salmistens basale overbevisning er, at et sikkert og lykkeligt liv afhænger af Guds værn og velsignelse.

Til anvendelse

Tidligere definerede man Guds velsignelse og et lykkeligt familieliv ved talrige børn. Nu til dags er familier med mange børn nærmest en sjældenhed. Dette forhold hviler dog ikke på, at Gud velsigner mindre i dag. Børn gør stadig lykke – selv et enkelt barn. I det moderne samfund står forældrenes selvrealisering hyppigt over børnenes tarv. I alderdommen træder velfærdssamfundet (foreløbig) til i stedet for børnene. Men det stadigt voksende behov for pleje og omsorg viser tydeligt, at det er godt at have egne børn. Desuden er det jo en glæde at blive og være bedsteforældre.

Til eftertanke

I Sl 127 berømmes kun sønnerne. Hvilken glæde og velsignelse er der især forbundet med døtre?

Forældreansvar

5 Mos 6,4-9

Hvad er forældreansvar, og hvad er ikke?

Baggrund

"V. 4 er Israels grundlæggende trosbekendelse, som sammen med de følgende vers reciteres af fromme jøder ved morgen- og aftenbønnen helt op til i dag ... Den kærlighed, der kræves og omtales her, fordrer hele mennesket. Den indskrænker sig ikke til blot en følelse, men udtrykkes i lydighed over for Guds vilje ved at følge Guds bud. Disse bud – ikke kun v. 5 – skal indskærpes på alle måder (v. 6-9)" (SEB 228 f.).

Dette afsnit fremhæver to vigtige principper for åndelig uddannelse:

- "gentage – fremsige" (5 Mos 6,7):
Gentage peger på den formelle undervisning, der fører til uddannelse. *Fremsige* står for den uformelle undervisning, som finder sted i hverdagen.
- "binde – skrive" (5 Mos 6,8-9):
Relationen til Gud skal være synlig ved gerningen (hånden) og ved mødet med andre (pande). Den bør indskrives i hjemmet (dørstolpen) og i det offentlige liv (porten). Den spredes ud – fra hjertet til familien og fra familien til samfundet.

Til anvendelse

Guds anordning til forældrene lyder: "Tilskynd barnet til at vælge den rette vej" (Ordspr 22,6 NLB). Mange troende agter på disse ord og forpligter sig til efter bedste evne og samvittighed at opdrage deres børn i troen. Derved når man unægteligt tit sin grænse for, hvad man kan klare. Man bliver trist til mode, når man må konstatere, at al umage øjensynligt var forgæves. I disse situationer er det godt at kunne acceptere egne grænser og overlade børnene i Guds varetægt.

Opdragelse er ikke lykkedes, når et barn lever, som forældrene ønsker eller sågar bestemmer det, men derimod, når det har lært selv at tage beslutninger for sit eget liv (og sin tro) og overtager ansvaret for det.

Til eftertanke

Opdragelse er vejledning til selvstændighed og frihed.

Åndelig vejledning

Job 1,4-5
1 Sam 8,1-5

Hvad kan man lære af de to fædres opdragelsesmetoder?

Baggrund

Job er en from og rigt velsignet mand. Det viser sig ved hans mange børn og ejendomme, samt hans store anseelse. På grund af sit urokkelige forhold til Gud bliver han endog sammenlignet med Abraham. Det er et udtryk for hans gudfrygtighed, at han regelmæssigt renser sine voksne børn for skyld hhv. helliger dem (sml. 2 Mos 19,10). Han sørger for, at hans børn altid er parat til et møde med den hellige Gud.

Han overtager rollen som familiens præst, og som den, der har ansvar for opdragelsen, er han mellemmand mellem sine børn og Gud.

Samuel, en af de profeter, der havde størst indflydelse i Israel, var opdraget af præsten Eli, som til trods for sin åndelige lederposition åbenbart ikke slog til i opdragelsen af sine egne børn (1 Sam 2,12-17). Derimod var Samuel allerede fra barnsben en tjener for Herren (1 Sam 8,1-6). Han var også en utilstrækkelig far. Hans sønner misbrugte deres åndelige embede ligesom Elis sønner gjorde.

Til anvendelse

Børn overtager ikke automatisk deres forældres tro. Også børn af troende forældre går tit deres egne veje til trods for deres omfattende åndelige kundskab og gode forbilleder.

Trosindhold er vigtigt. Men endnu vigtigere er det, "at frygte Herren" Sl 34,12. ("at tage Gud alvorligt" - NLB). Dermed menes, at børn ikke udelukkende skal have formidlet åndelig kundskab, men at man skal være dem et forbillede, der viser et personligt og tillidsfuldt forhold til Gud.

Til eftertanke

Hvordan leder jeg mit barn ind i Guds nærvær?

Gået fortabt og fundet igen

Luk 15,11-24

Hvad er faderens bidrag til, at sønnen vender tilbage?

Baggrund

Den yngste søn vender uden skrupler ryggen til sit hjem, sin familie og hjemstavn. Snart *holdt han til hos en af landets borgere*. Det betyder, at han kaster lov og orden, hans families tro og traditioner over bord. Resultatet af hans "befrielse" fra Guds og familiens varetægt er dyb elendighed. Alligevel havde han en erindring om, at det engang var anderledes, og længslen efter, at det kunne blive sådan igen, slipper ham ikke. Tanken om, at han har en omsorgsfuld far derhjemme, hjælper den fortabte søn med at finde tilbage til livet.

Til anvendelse

Til tider gør forældre alting rigtigt. De fortæller børnene om Guds vej, de er et autentisk forbillede i deres egen relation til Gud, sender dem på gode skoler, tager dem med til gudstjeneste og holder attraktive familieandagter. Og alligevel er der nogle, der kommer til at tage afstand fra den tro, som de er opdraget med. Andre udlever deres tro, men ikke i deres forældres tradition. Andre igen kan ikke stille noget op med Gud. Forældrene spørger sig selv: "Hvad har vi gjort forkert? Hvad burde vi have gjort anderledes?" De leder efter skylden hos sig selv, som muligvis slet ikke findes.

Det er ikke en del af forældrenes ansvar, hvilke beslutninger et voksent barn tager i trosspørgsmål. I sidste ende træffer børnene deres egne afgørelser og er selv ansvarlige overfor Gud.

Forældrene kan være vis på, at det, som de har givet børnene med, ikke er glemt eller gået tabt. De "frø", som de har nedlagt i deres hjerter, vil til stadighed være et kald om "at komme hjem".

Resumé

Forældre gør sig umage for at være kærlige og troende forbilleder. Hvad børnene tager med sig i deres eget liv er dog deres eget valg.

Spørgsmål til drøftelse

Udgangspunkt

Hvad betyder det at være Guds "barn"?

Hvad lærer vi om det at være forældre ved at være Guds barn?

Hvilken udfordring og trøst ligger der i det?

Sl 127,1

Hvordan oplever I, at Gud bygger jeres "hus" hhv. familie?

5 Mos 6,4-9

Hvad betyder det for jer at elske Gud "af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke"?

Hvordan kan vi give det videre til vores børn?

Job 1,4-5

Job beder og ofrer for sine børn og overtager ansvaret som præst.

Hvad hører efter jeres mening med til rollen og opgaven som "forældrepræst"?

Afslutning

Hvad tænker I om, at vores børn tager (bør tage) egne beslutninger vedrørende tro og livsstil?

Hvad betyder det for måden vi omgås de unge i menigheden på?